

FİNANSAL VARLIKLAR: VERGİ USUL KANUNU VE BÜYÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA GÖRE DEĞERLEME VE MUHASEBELEŞTİRME*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Maşuk FİDAN^a
Dr. Öğr. Üyesi İlknur ESKİN^b

Teorik İnceleme
(Theoretical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi*
Kasım 2020; 13 (3): 949-974

ÖZ

Vergi Usul Kanunu (VUK), muhasebenin vergi çerçevesinde gelişmesine katkıda bulunmuştur. 2012 yılında yayımlanan yeni Türk Ticaret Kanunu ile birlikte muhasebenin salt vergi için değil, gerçeğe uygun, ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir bilgi üretmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır. Bu adımlardan biri de bağımsız denetim yaptırma zorunluluğuna sahip olup tam set finansal raporlama standartlarını uygulamak zorunda olmayan büyük ve orta büyük işletmelerin finansal tabloları için geçerli olan finansal raporlama standardıdır. Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) 01.01.2018 tarihi ve sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmanın amacı, finansal varlıkların sınıflandırılmasını, ölçülmesini ve muhasebeleştirilmesini VUK ve BOBİ FRS'ye göre incelemek ve bunlar arasındaki farkları ve benzerlikleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak finansal varlıklara ilişkin hükümler VUK ve BOBİ FRS'ye göre ayrı ayrı incelenmiş, daha sonra ise konu örnek olay çalışması yöntemine göre açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Finansal Varlıklar, Vergi Usul Kanunu, Büyük ve Orta Boy İşletmeler Finansal Raporlama Standardı.

JEL Kodları: M40, M41, M48.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Fidan, M. M., Eskin, İ. (2020). Finansal Varlıklar: Vergi Usul Kanunu ve Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartlarına Göre Değerleme ve Muhasebeleştirme. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 13 (3), 949-974.

* Makalenin gönderim tarihi: 26.10.2019; Kabul tarihi: 17.03.2020, iThenticate benzerlik oranı%28

^a Nişantaşı Üniversitesi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, mehmet.fidan@navala.com.tr
ORCID: [0000-0002-4341-943X](https://orcid.org/0000-0002-4341-943X)

^b Trakya Üniversitesi, Uzunköprü Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, ilknureskin@hotmail.com
ORCID: [0000-0003-2306-7315](https://orcid.org/0000-0003-2306-7315)

FINANCIAL ASSETS: RECOGNITION AND ACCOUNTING ACCORDING TO TAX PROCEDURE LAW AND FINANCIAL REPORTING STANDARD FOR LARGE AND MEDIUM-SIZED ENTITIES

ABSTRACT

Tax Procedure Law (VUK in Turkish abbreviation) contributed to the development of accounting within the framework of taxation. With the new Turkish Commercial Code published in 2012, important steps have been taken for relevance, fair, and comparable accounting information which is reveal that accounting information is not just for tax purposes. One of these steps is the financial reporting standard that is valid in the financial statements of large and medium-sized entities that have to carry out independent audits and do not have to apply the full set of Financial Reporting Standards. Financial Reporting Standards for Large and Medium Sized Entities (BOBİ FRS in Turkish abbreviation), has been put into effect for the accounting periods starting on or after 01 January 2018. The objective of this study is to examine the classification, measurement and accounting of financial assets according to the VUK and the BOBİ FRS and to determine the differences and similarities between them. For this objective, at first, financial assets have been examined individually according to VUK and BOBİ FRS and then the subject has been explained through examples.

Keywords: Financial Assets, Tax Procedure Law, Financial Reporting Standard for Large and Medium Sized Entities.

JEL Codes: M40, M41, M48.

1. GİRİŞ

Türkiye’de muhasebe sistemine temel olarak Vergi Usul Kanunu (VUK), Türk Ticaret Kanunu (TTK), Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS), Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği (MSUGT) yön vermektedir. 1961 yılında yayımlanan Vergi Usul Kanunu ve bu Kanunun 175 ve mükerrer 257. maddelerinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden yayımlanan MSUGT’ler ile muhasebe uygulamaları vergi kanunları çerçevesinde ele alınmıştır. 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK ile gerçek ve tüzel kişiler münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Kamu Gözetim Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan TMS’lere, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorunluluğu hüküm altına alınmıştır. Buna bağlı olarak bağımsız denetime tabi olan, fakat tam set TMS/TFRS’leri uygulamayan büyük ve orta büyük işletmeler için finansal raporlama standartları (BOBİ FRS), 01.01.2018 tarihinden sonraki finansal dönemlerde uygulanmak üzere 2017 yılında yayımlanmıştır.

BOBİ FRS Finansal Araçlar ve Özkaynaklar bölümünde finansal varlık, finansal borç ve özkaynağa dayalı finansal araçlarla ilgili muhasebe ilkeleri düzenlenmiştir. Bu bölümde, finansal araçların sınıflandırılması, kayda alınması, değerlemesi, değer düşüklüklerinin hesaplanması ve kayıt dışına bırakılması konuları ile ilgili ilkeler açıklanmıştır.

Bu çalışmanın amacı; finansal varlıkların sınıflandırılmasını, ölçülmesini ve muhasebeleştirilmesini VUK ve BOBİ FRS'ye göre incelemek ve bunlar arasındaki farkları ve benzerlikleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, ilk olarak finansal varlıklara ilişkin hükümler VUK ve BOBİ FRS'ye göre derinlemesine incelenmiş, daha sonra ise konu örnek olay çalışması yöntemine göre açıklanmıştır.

2.VUK'A GÖRE FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Değerleme, ticari ve kurum kazancını belirleyen unsurlardan biri (GVK, md. 38) olup, VUK'un 258'inci maddesinde *vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespiti* şeklinde tanımlanmıştır. Vergi matrahının tayini ile ilgili iktisadi kıymetlerin ölçülmesi, sayılması ve tartılması suretiyle miktarının kesin olarak belirtilmesi işlemine tespit, değer doğrudan doğruya bir mesnede dayanarak tespit edilememesi halinde, iktisadi kıymetin değerini belirlenmesine takdir işlemi adı verilmektedir (Demir, 2015, s.39-40). Bu bağlamda, VUK, finansal varlıkları gruplandırarak değerlendirme ölçüsü belirleme yerine, her bir finansal varlığın (iktisadi kıymetin) değerlendirme ölçüsünü ayrı ayrı belirlemiştir (Akbulut, 2012, s. 50).

Finansal varlıkları; nakit, nakit akışı veya başka bir finansal varlığın edinimini sağlayan sözleşmeye dayalı bir hak veya başka bir işletmenin finansal varlıkları ile değiştirme hakkını sağlayan sözleşmeye dayalı bir hak veyahut başka bir işletmenin öz kaynağa dayalı finansal aracı (Ramirez, 2015, s. 2) şeklinde tanımlamak mümkündür. Yukarıda belirtilen tanıma göre, nakit, ticari alacaklar, bankalardaki mevduat, devlet tahvili, hazine bonusu, yatırım fonu katılma belgesi ve bazı finansal türevlerin finansal varlık olarak kabul edilmesi gerekir. Finansal varlıklar VUK'un sistematğine uygun bir şekilde sınıflandırılabilir gibi değerlendirme ölçüsü kriterine göre de sınıflandırılabilir. Buna göre finansal varlıkları aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür.

- Mukayyet değer ile değerlendirilen finansal varlıklar
- İtibari değer ile değerlendirilen finansal varlıklar
- Tasarruf değeri ile değerlendirilen finansal varlıklar
- Alış bedeli ile değerlendirilen finansal varlıklar
- Borsa rayici ile değerlendirilen finansal varlıklar
- Kıst getiri ile değerlendirilen finansal varlıklar

Finansal varlıkları yukarıda belirtilen sınıflandırmaya göre açıklamadan önce, bu varlıkların Türk Lirası üzerinden olabileceği gibi döviz üzerinden

ve/veya dövize endeksli de olabileceğini belirtmek gerekir. VUK'a göre dövizli veya dövize endeksli finansal varlıkların kur değerlemesi prensip olarak borsa rayici esas alınarak yapılmaktadır. Bundan dolayı kur değerlemesine ilişkin açıklamalar borsa rayici ile değerlendirilen finansal varlıklar başlığı altında açıklanmıştır.

2.1.Mukayyet Değer ile Değerlenen Finansal Varlıklar

VUK'a göre *mukayyet değer bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir* (VUK, md. 265) şeklinde tanımlanmıştır. Mukayyet değer ölçüsüyle değerlendirilen finansal varlıkların değeri muhasebe bilgi sisteminden hesaplanabilecek değerdir. Vergi kanunlarımıza göre mukayyet değer ile değerlendirilen tek finansal varlık senetsiz (ticari) alacaklardır (Küçük, 2018, s. 54).

Değerleme gününde işletmelerin muhasebe kayıtlarında yer alan finansal varlıklar mukayyet değerleri ile değerlendirilmektedir (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s.268 ; VUK, md. 281 ve 285). Yukarıda da belirtildiği gibi mukayyet değer, bir iktisadi kıymetin defterdeki kayıtlı değeri (VUK, md. 265) olarak tanımlandığından, değerlendirme gününde mukayyet değer ile değerlendirilen finansal varlıklar için ayrıca bir prosedüre gerek bulunmamaktadır.

2.2.Tasarruf Değeri ile Değerlenen Finansal Varlıklar

VUK'un 264'üncü maddesinde tasarruf değeri *bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değerdir* şeklinde tanımlanmıştır. Tasarruf değeri ile değerlendirilebilecek olan finansal varlıklar esasen senetli ticari alacaklardan ibarettir. Ancak, tasarruf değeri kavramına VUK'un şüpheli ticari alacakları düzenleyen 322'nci ve değersiz alacakları düzenleyen 323'üncü maddelerinde de değinilmiş olmakla birlikte, konumuz bakımından sadece senetli ticari alacakların değerlendirilmesi incelenecektir.

Bir finansal varlık olan senetli ticari alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilebileceği gibi, tasarruf değeri ile de değerlendirilebilir. Bu bağlamda, senetsiz alacaklarda olduğu gibi senetli alacakların da esas değerlendirme ölçüsü mukayyet değerdir (Fidan, 2019, s.38 ;VUK, m.281 ve 285). Ancak, Vergi Usul Kanunu, kambiyo senetlerine (bono, poliçe ve çek) bağlı olan alacaklar için paranın zaman değerini dikkate alarak, dönem sonlarında vadesi geçmemiş olan senetli ticari alacakların değerlendirme gününün kıymetine irca olunabilmesini hüküm altına almıştır (VUK, md. 281; VUK Sirküler No 64). Değerleme gününün kıymetine irca etmekten kasıt, muhasebedeki dönemsellik ilkesinin bir gereği olarak senedin içinde var olduğu varsayılan finansman unsurunun (vade farkının) hesaplanıp, ilgili dönemin kâr zarar tablosu ile ilişkilendirilmesidir (Zengin, 2015, s. 132-133). Paranın zaman değeri dikkate alınarak alacak senetlerinin değerlemesinin yapılması

halinde, alacak senetlerinin tasarruf değeri ile değerlendirildiği kabul edilmekte (Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 2019, s. 258) ve yapılan işleme de reeskont işlemi adı verilmektedir. Değerleme gününde vadesi gelmemiş olan alacak senetlerinin üzerinde bir faiz oranı bulunması halinde bu faiz oranı, senet üzerinde bir faiz oranı bulunmaması halinde ise TCMB'nin resmi iskonto haddi uygulanacaktır (VUK, md. 281 ve 285). Ancak, TCMB'nin resmi iskonto haddinin ne olması gerektiği ve kullanılacak iskonto formülü konusunda Maliye Bakanlığı Genel Tebliğ ile düzenleme getirmiştir. Buna göre; mükelleflerin hesap dönemi sonu itibariyle senede bağlı alacaklarının değerlendirme gününde haiz olacakları kıymetleri, F 'nin reeskont faiz tutarını, A 'nın senedin nominal değerini, n 'nin faiz oranını, t 'nin değerlendirme günü itibariyle vadeye kalan gün sayısını gösterdiği bir durumda aşağıdaki formüle uygun olarak iç iskonto yöntemine göre hesaplanacaktır. Bu hesaplamada; faiz oranı olarak TCMB'nin ilan ettiği reeskont faiz oranının değil, kısa vadeli avans işlemlerinde uygulanan faiz oranının esas alınması gerekmektedir (VUK, 238 Sıra Nolu Genel Tebliğ).

$$F = A - \left[\frac{A \cdot 360}{360 + n \cdot t} \right] \quad (1)$$

2.3. Alış Bedeli ile Değerlenen Finansal Varlıklar

Alış bedeli, değerlendirme ölçülerini sınıflandıran VUK'un 261'inci maddesinde sayılmadığı gibi, vergi kanunlarında yapılmış bir tanımı da bulunmamaktadır (Demir, 2015, s. 329). Alış bedeli, iktisadi kıymetin satın alınması karşılığında satıcıya ödenen veya borçlanılan tutar şeklinde tanımlanmaktadır (Ergin, 2016, s. 11). Alış bedelinde sadece ve sadece satın alma bedeli dikkate alınır. Fiyat farkı, kur farkı, vade farkı, komisyon gibi giderler alış bedeline ilave edilmez (Özyer, 2014, s. 602), bunlar doğrudan gider olarak kayıtlara alınmaktadır (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s. 185). Finansal varlıklara ilişkin alış bedeli ile değerlendirme sadece VUK'un 279'uncu maddesinde hüküm altına alınan bazı menkul kıymetlere uygulanır. VUK'un 279'uncu maddesindeki *Hisse senetleri ile fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluşturduğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kâr ve zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirilir.* hükmü gereği aşağıda belirtilen finansal varlıkların alış bedeli ile değerlendirilmesi gerekir (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s. 185).

- Hisse senetleri
- Fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri,
- Borsa rayici bulunmayan menkul kıymetler,
- Getirisi ihraç edenin kâr ve zararına bağlı olarak doğan menkul kıymetler,
- Değerleme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler.

Borsada işlem gören hisse senetleri ile fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgelerinin değerlendirme gününde değerinin tespiti mümkün olmakla birlikte, VUK'un 279'uncu maddesi hükmü gereği, değer artış veya azalışları mali kârın tespitinde dikkate alınmamaktadır.

Borsa rayici bulunmayan menkul kıymetler, getirisi ihraç edenin kâr ve zararına bağlı olarak doğan menkul kıymetler ve değerlendirme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler ise değerlendirme gününde değerlerin tespiti veya bilinmesi mümkün olmadığından dolayı alış bedeli ile değerlendirilecektir. Bu kapsamdaki menkul kıymetlere ilişkin kâr veya zarar menkul kıymetin elden çıkarılması esnasında belli olmakta ve o tarihte gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

2.4. Borsa Rayici ile Değerlenen Finansal Varlıklar

Borsa rayici; menkul kıymetler ve kambiyo borsası ile ticaret borsalarında kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatlarıdır (Uçan, 2015, s.51; VUK, md. 263). Bu durum hem döviz kurları için hem de borsa rayici ile değerlendirilen menkul değerler için geçerlidir. Borsa rayici ile değerlendirilebilecek finansal varlıklara örnek olarak, yabancı para kasa, devlet tahvili, hazine bonusu, borsa yatırım fonları verilebilir (Uçan, 2015, s. 51). Menkul kıymetlerin döviz üzerinden veya dövize endeksli olması halinde dönem sonlarında kur değerlemesinin yapılması gerekir.

Değerleme gününde işletmelerin muhasebe kayıtlarında yer alan finansal varlıkların VUK'un 280'inci madde düzenlemesi gereği, yabancı para bakımından değerlemenin yapılması ve kur kâr ve zararı ile ilişkilendirilmesi gerekir. Bu bağlamda, VUK'un 280'inci maddesinde döviz üzerinden düzenlenen finansal varlıkların değerlendirilmesi *yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır. Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur* şeklinde düzenlenmiştir. Türkiye'de kurulu döviz borsası bulunmadığından (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s.266) yabancı

paraların değerlendirilmesi Gelir İdaresinin belirlediği usul veya ilan ettiği kurlara göre yapılmaktadır. Buna göre; değerlendirme günü itibariyle Gelir İdaresi tarafından döviz kuru ilan edilmemesi durumunda, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından bir önceki işgününde tespit ve ilan edilen efektif alış kuru nakit varlıklar için, döviz alış kuru ise diğer finansal varlıklar için kullanılacaktır (130, 217 ve 505 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği). Türkiye’de dalgalı kur sistemi uygulandığından dolayı dönem sonlarında veya finansal varlığın elden çıkarıldığı tarihte oluşacak kur farkları lehte veya aleyhte olabilir. Lehte veya aleyhte olan kur farklarının dönem sonlarında kâr zarar ile ilişkilendirilmesi, başka bir ifade ile kur farkı gelir ve giderlerinin kambiyo kârı ve zararı olarak kaydedilmesi gerekir (Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 2019, s. 352).

Borsa rayici açısından, borsa rayicinin Türkiye’de bulunması icap eder. Aynı menkul kıymetin hem Türkiye’deki borsada hem de uluslararası borsada işlem görmesi halinde, Türkiye’de kurulu borsada oluşan fiyatların esas alınması gerekir (Özyer, 2014, s. 607). Türkiye’de kurulu borsalarda değerlendirme günü fiyatlarının tespitinin, gün boyunca oluşacak fiyatların ortalaması alınarak yapılması gerekir (Buyruk, 2015, s. 77).

2.5. Kıst Getiri ile Değerlenen Finansal Varlıklar

Değerlemeye tabi menkul kıymetlerin borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılır ise, değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline, vadesinde elde edilecek gelirin iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle tespit olunur (VUK, md. 279).

Borsa rayiciyle değerlendirilmesi gereken menkul kıymetler, borsada işlem görmüyor veya borsa rayicinin oluşmasında muvazaa olması halinde kıst değerlendirme adı verilen bir yöntemle değerlendirilmektedir. Buna göre; borsa rayici olmayan veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılması halinde, değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline, vadesinde elde edilecek gelirin iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle tespit olunur (VUK, md. 279). Ancak, bir süreye isabet eden getirinin belirlenmesi için menkul kıymetin nakit akışlarının belli olması gerekir. Başka bir ifade ile menkul kıymetin nominal tutarı, faiz oranı ödeme tarihlerinin belli olması gerekir. Kıst getirinin basit faiz veya etkin faiz yöntemine göre mi hesaplanacağı konusunda Vergi Usul Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak gerek uygulamada gerek konuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda (Buyruk, 2015, s.81 ; Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 2019, s.341) basit faiz metodunun kullanıldığı görülmektedir. Vergi matrahının tespitinde, diğer faiz ve getiri hesaplamalarında olduğu gibi kıst getirinin hesaplanmasında da basit faiz metodunun kullanılması gerektiği kanaatindeyiz. Ayrıca, kıst getiri ile değerlendirilecek sabit getirili finansal

varlığın ilgili döneme isabet eden kısmın alış bedeline ilave edilmesinin yanında, değerlendirilecek finansal varlığın döviz üzerinden veya dövize endeksli olması halinde dönem sonunda kur değerlemesine de tabi tutulması gerekir (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s. 340). Kıst getiri hesaplaması ile kur değerlemesinin nasıl yapıldığı örnek uygulama II’de gösterilmiştir.

3. BOBİ FRS’YE GÖRE FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

BOBİ FRS; gerçeğe uygun, finansal bilgi ihtiyacına uygun ve karşılaştırılabilir finansal tablolar düzenlenmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuş yerel finansal raporlama çerçevesidir (BOBİ FRS Hakkında Tebliğ, Sıra No:56). Bu standart ile hem uluslararası muhasebe düzeyinde bir dil oluşturulmuş hem de bağımsız denetim alanında bir ölçü sunulmuştur (Öztürk, 2017, s. 596).

BOBİ FRS’nin uygulanması açısından; aktif toplamı 75 milyon ve üstü Türk Lirası, yıllık net satış hasılatı 150 milyon ve üstü Türk Lirası, ortalama çalışan sayısı 250 ve üstü olarak belirlenen şartların en az ikisini, bağlı ortaklığı varsa onunla birlikte, art arda iki raporlama döneminde orta büyüklükte işletme olarak değerlendirilmektedir (BOBİ FRS Hakkında Tebliğ, Sıra No:56).

Finansal araçlar, *bir işletmenin bir finansal varlığının, başka bir işletmenin de bir finansal yükümlülüğünün veya özkaynak aracının artmasına neden olan sözleşmeler* olarak tanımlanmaktadır (BOBİ FRS, md. 9.3). Finansal araçlar, finansal varlıklar, finansal yükümlükler (borçlar), özkaynağa dayalı finansal araçlar ve finansal varlıklar ile finansal yükümlülükler üzerinde bir hak ya da yükümlülük bulunması durumunu içeren sözleşmelerden (türev finansal araçlar) oluşur (Demir, www. ismmmo. org.tr.).

BOBİ FRS’de finansal varlıklar; alacaklar, borçlanma araçları, özkaynak araçlarındaki yatırımlar ve diğer finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Alacaklar, işletmenin ticari ve ticari olmayan işlemlerinden kaynaklanan senetli ve senetsiz alacaklarıdır (BOBİ FRS, md 9.7). Borçlanma aracı özelliğine sahip finansal varlıklar; bankalardaki vadeli mevduatlar, devlet tahvili, hazine bonosu veya özel sektör tahvil ve bonolarıdır (BOBİ FRS, md. 9.13). Özkaynak araçlarındaki yatırımlar, işletmenin tüm borçları çıkarıldıktan sonra varlıklarında bir payı/hakkı gösteren sözleşmelerdir (BOBİ FRS, md.11). Bu açıklamalara dâhil edilmeyen finansal varlıklar, diğer finansal varlıklar olarak değerlendirilmektedir. Diğer finansal varlıklara, varlığa dayalı menkul kıymetler, türev finansal araçlar ve kredi verilmesine ve kredi alınmasına ilişkin taahhütler örnek olarak verilebilir (BOBİ FRS, m.9.22). Ayrıca BOBİ FRS Dipnotlar bölümünde finansal

varlıklara ilişkin açıklamaların finansal tablolarda ne şekilde yer alacağı belirtilmektedir (BOBİ FRS, s.177-178).

BOBİ FRS'ye göre finansal varlıkların ilk ve dönem sonu kaydında dikkate alınacak ilke ve esaslar aşağıda özetlenmiştir.

3.1. Alacaklar

Alacak, başka bir işletmeden nakit veya başka bir finansal varlık edinimini sağlayan ve sözleşmeden doğan bir hak olarak tanımlanabilir (Özerhan & Sultanoğlu, 2018, s. 50). Başka bir ifade ile alacaklar bir malın teslimi veya hizmetin ifa edilmesi sonucunda bir varlık isteme hakkıdır. Alacaklar ilk muhasebeleştirildiğinde alacağın tahsil süresi, başka bir ifade ile vadesi dikkate alınarak finansal tablolarda sunulmaktadır. Buna göre, alacağın ilk kayda alınması ile alacağın tahsil tarihi arasındaki süre bir yıl veya daha kısa ise, alacağın önemli bir finansman unsuru taşıyıp taşımadığı dikkate alınmaksızın, alacak vadesinde taşıdığı değer, başka bir ifade ile itibari değeri üzerinden ölçülerek muhasebeleştirilir (BOBİ FRS, md.9.8 ve EK:9 Tanımlar). Buna mukabil, alacağın ilk kayda alınması ile alacağın tahsil tarihi arasındaki süre bir yıldan uzun ise alacak itfa edilmiş değeri üzerinden muhasebeleştirilir. İtfa edilmiş değer ise, finansal varlığın ilk defa finansal tablolara alındığı tutardan, anapara geri ödemeleri düşüldükten sonra, bu tutara ilk defa finansal tablolara alındığındaki tutar ile vadesindeki tutar arasındaki fark üzerinden etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan toplam itfa tutarı eklenerek veya düşülerek bulunan tutardan finansal varlığın değer düşüklüğü veya tahsil edilememe olasılığından kaynaklanan tüm indirimler yapıldıktan sonra kalan net tutar olarak tanımlanabilir. (BOBİ FRS, md. 9.14). Finansal varlığın itfa edilmiş değeri belirlenirken etkin faiz yöntemi ve etkin faiz oranından faydalanılmaktadır. Etkin faiz yöntemi; finansal varlık veya finansal yükümlülüğün itfa edilmiş değerinin hesaplanmasında ve faiz gelir veya giderlerinin ilgili olduğu dönemin kâr veya zararına dağıtılmasında kullanılan yöntem, finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi içerisinde yapılacak gelecekteki tahmini nakit ödeme ve tahsilatları, finansal varlığın veya finansal yükümlülüğün defter değerine tam olarak indirgeyen orandır. Buna ilişkin hesaplamaların nasıl yapıldığı örnek uygulama I bölümünde açıklanmıştır.

3.2. Borçlanma Araçları

BOBİ FRS, borçlanma araçlarını tanımlama yerine, borçlanma araçları olabilecek olan bankalardaki vadeli mevduat, devlet tahvili, özel sektör ve hazine bonusu gibi finansal araçları örnek olarak saymıştır. Bu örnekler dikkate alındığında borçlanma araçları; ihraç edenin borçlu sıfatıyla ve fon temin etmek amacıyla belli vadede sabit veya değişken bir getiriyi getiren finansal araçlar şeklinde tanımlamak mümkündür. Bu tanımdan anlaşılacağı gibi borçlanma araçları sabit getirili olabileceği gibi

değişken getirili de olabilir. Borçlanma araçlarının ilk muhasebeleştirilmesinde, araçlara, danışmanlara ve düzenleyici kurumlara ödenen komisyon ve ücretler gibi işlem maliyetlerinin alış bedeline ilave edilerek kayıtlara alınması gerekir (BOBİ FRS, md. 9.12). İlk muhasebeleştirmeden sonraki dönemlerde aşağıdaki şartların tamamını karşılayan finansal varlıklar itfa edilmiş değeri üzerinden ölçülerek finansal tablolarda sunulur (BOBİ FRS, md. 9.11).

- Ticari ve diğer alacak olmaması,
- Finansal varlığın aşağıdaki şekillerden biri ile getiri sağlaması,
  - Sabit bir tutar.
  - Sabit bir getiri oranı.
  - Kote edilmiş veya gözlemlenebilir bir faiz oranına (LIBOR gibi) eşit değişken bir getiri oranı
  - Her iki oranın pozitif olması şartıyla değişken ve sabit bileşenlerden oluşan bir getiri oranı (örneğin LIBOR artı % 2 faiz oranı).
- Anapara ve getirinin kaybedilebileceğine dair bir sözleşme hükmünün bulunmaması,
- Borçlanma aracına ilişkin sözleşme hükümleri gelecekteki bazı olayların gerçekleşmesine bağlanmamış olması,
- Şarta bağlı getiri unsurunu taşınamaması.

Bu koşulları karşılamayan finansal varlıklar itfa edilmiş değerinden ölçülemeyeceğine göre, başka bir ölçü ile ölçülmesi gerekir. Bu ölçünün ne olması gerektiği konusunda standartta bir belirleme yapılmamıştır. İtfa edilmiş maliyet değeri ile ölçülen finansal varlıkların dönemsel getirileri etkin faiz metodu ve etkin faiz oranı kullanılarak hesaplanmaktadır. Hesaplan getirinin kâr ve zarar ile ilişkilendirilmesi gerekir (BOBİ FRS, md. 9.15). Borçlanma araçlarına ilişkin ölçümün nasıl yapıldığı Örnek uygulama II üzerinde gösterilmiştir.

3.3.Özkaynak Araçlarındaki Yatırımlar

Özkaynak aracı BOBİ FRS'de *işletmenin tüm yükümlülükleri çıkarıldıktan sonra varlıklarda bir hakkı temsil eden sözleşmedir* şeklinde tanımlanmıştır. Özkaynak araçları borsada işlem görebilecekleri gibi, borsada işlem görmeyebilirler. BOBİ FRS bu durumu dikkate alarak ölçüm kriterini geliştirmiştir. Buna göre; borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören özkaynak araçlarının ilk kayda alınmasında gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülmekte, işlem maliyetleri ise dönem gideri olarak

muhasebeleştirilmektedir. Dönem sonlarında ise bu şekilde sınıflandırılan özkaynak araçları gerçeğe uygun değerleri (piyasa değerleri) üzerinden ölçülür. Varlığın gerçeğe uygun değeri, karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir yükümlülüğün yerine getirilmesi durumunda ortaya çıkabilecek tutardır (BOBİ FRS, md 1.36). Ölçüm sonucunda ortaya çıkan değer farkları kâr zarara yansıtılır (BOBİ FRS, md. 9.20). Buna ilişkin hesaplamaların nasıl yapıldığı Örnek uygulama III bölümünde açıklanmıştır.

Borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmeyen özkaynak araçları ise ilk muhasebeleştirmede, işlem fiyatları ve işlem maliyetlerinden (komisyon, ücret ve diğer masraflar) oluşan maliyet bedelinden ölçülerek kayıtlara alınır. Varlığın maliyet bedeli; varlığın elde edilmesi için ödenen nakit ve nakit benzerlerinin tutarı veya nakit olmayan varlığın değeridir. Dönem sonlarında, maliyet bedelinden varsa değer düşüklüğü zararı düşülerek finansal tablolarda sunulur (BOBİ FRS, md. 9.21).

3.4.Diğer Finansal Varlıklar

Yukarıda açıkladığımız konulara dâhil olmayan finansal varlıklar, diğer finansal varlıklar olarak nitelenmektedir. Diğer finansal araçlardan, nakden net olarak yerine getirilmeyen ve taahhüt yerine getirildiğinde borçlanma aracı tanımını karşılayan kredi alınmasına ilişkin taahhütler ilk kayda alınırken ve sonraki dönemlerde maliyet esasına göre değerlendirilmektedir. Ancak sonraki dönemlerde bu kapsamdaki finansal araçlarda değer düşüklüğü varsa, hesaplanarak maliyet değerinden düşülür (BOBİ FRS, md 9.26). Diğer taraftan kredi alınmasına ilişkin taahhütler dışında kalan diğer finansal araçlar (türev finansal araçlar) ise, ilk kayda alınırken ve dönem sonunda gerçeğe uygun değer üzerinden değerlendirilmektedir. Bu değerlemeden ortaya çıkan değer farkı kâr veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır (BOBİ FRS, md 9.26).

4. VUK ve BOBİ FRS STANDARDINA GÖRE FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN MUHASEBE UYGULAMALARI

Bu bölümde finansal varlıklarla ilgili muhasebe örnekleri VUK ve BOBİ FRS'ye göre çözümlenmiştir.

4.1 Alacaklara İlişkin Örnek Uygulama I ve Çözümü

Zer-Düz Ticaret ve Sanayi. A.Ş. 20.09.2019 tarihinde peşin fiyatı 92.000,00 USD olan makinelerden,

- Bir tanesini K A.Ş.'ye senetsiz olarak 1 yıl vadeli 100.000,00 USD'ye
- Bir tanesini ise Z A.Ş.'ye % 10 faiz oranı ihtiva eden emre muharrer senet karşılığı 1 yıl 2 gün vadeli 100.000,00 USD'ye

satmıştır. 20.09.2019 tarihinde geçerli TCMB döviz alış kuru 5,6917 TL/USD'dir. 31.12.2019 tarihinde ise döviz alış kurunun 5,7411 TL/USD olacağı varsayılmıştır. İşlem tarihinde ve 31.12.2019 tarihindeki değerlendirme işlemlerini ve yevmiye kayıtlarını VUK ve BOBİ FRS'ye göre yapınız.

4.1.1.VUK'a Göre Çözüm

Ticari alacakların VUK'a göre değerlemesinde; alacağın vadesinden ziyade, alacağın senede bağlı olup olmadığı önem arz etmekle birlikte, BOBİ FRS için yapılan çözüm ile paralellik sağlanmasını teminen çözüm vade esasına göre yapılmıştır.

Vadesi Bir Yıl ve Daha Kısa Olan Senetsiz Alacakların Değerlemesi

Mukayyet değer ile değerlendirilen finansal varlıklar bölümünde belirtildiği gibi VUK'a göre ticari alacaklar mukayyet değerleri ile değerlendirilir. Buna göre ilk yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

20.09.2019	Borç	Alacak
120 ALICILAR	569.170,00	
120 1 1 USD ALACAKLAR	569.170,00	
120 1 1 001 K.A.Ş.	569.170,00	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		569.170,00
600 1 1 USD ile yapılan satışlar		569.170,00
100.000 USD'ye 1 yıl vadeli nakine satışı		

VUK'un 280'inci madde hükmü gereği yabancı para üzerinden olan alacakların kur değerlemesinin yapılması gerekir. Kur değerlendirme işlemi ve kur farkına ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar (2)}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411 \text{ TL/USD} - 5,6911 \text{ TL/USD}) * 100.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05 \text{ TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 5.000,00 \text{ TL}$$

31.12.2019		Borç	Alacak
120 ALICILAR		5.000,00	
120 11 USD ALACAKLAR		5.000,00	
120 11 0001 K A..Ş.		5.000,00	
646 KAMBİYO KÂRLARI			5.000,00
646 11 USD Kur Kârları			5.000,00
Dönem sonu kur değerlemesi			

Vadesi Bir Yıldan Uzun Olan Senetli Alacakların Değerlemesi

Bir önceki kısımda belirtildiği gibi VUK'a göre ticari alacakların senetli veya senetsiz olmasına bakılmaksızın mukayyet değerleri ile değerlendirilir. Buna göre ilk yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

20.9.2019		Borç	Alacak
221 ALACAK SENETLERİ		569.170,00	
221 11 USD ALACAKLAR		569.170,00	
221 11 0002 Z A..Ş.		569.170,00	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR			569.170,00
600 11 USD İle Yapılan Satışlar			569.170,00
100.000 USD'ye 1 yıl 2 gün vadeli makine satışı.			

Dönem sonunda yabancı para üzerinden olan senetli alacakların da senetsiz alacaklarda olduğu gibi kur değerlemesine tabi tutulması gerekir. Buna ilişkin işlemler ve yevmiye kaydı aşağıda yapılmıştır.

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411^{TL/USD} - 5,6911^{TL/USD}) * 100.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05^{TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 5.000,00 \text{ TL}$$

31.12.2019		Borç	Alacak
221 ALACAK SENETLERİ		5.000,00	
221 11 USD ALACAKLAR		5.000,00	
221 11 0002 Z A..Ş.		5.000,00	
646 KAMBİYO KÂRLARI			5.000,00
646 11 USD Kur Kârları			5.000,00
Dönem sonu kur değerlemesi.			

Dönem sonlarında; bir finansal varlık olan senetli ticari alacaklar mukayyet değeriyle değerlendirilebileceği gibi, tasarruf değeri ile de değerlendirilebilir. Bu bağlamda, senetsiz alacaklarda olduğu gibi senetli alacakların da esas değerlendirme ölçüsü mukayyet değerdir (Fidan, 2019, s.38 ; VUK, m.281 ve 285) . Ancak, Vergi Usul Kanunu, kambiyo senetlerine (bono, poliçe ve çek) bağlı olan alacaklar için paranın zaman değerini dikkate alarak, dönem sonlarında vadesi geçmemiş olan senetli ticari alacakların değerlendirme gününün kıymetine irca olunabilmesini hüküm altına almıştır (VUK, md. 281; VUK Sirküler No: 64). Örneğimizde işletmenin senede bağlı alacağını tasarruf değeri ile değerlendirme seçeneğini tercih ettiği varsayılmıştır. Buna göre, reeskont faiz tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanabilir.

$$F = A - \left[\frac{A \cdot 360}{(360 + n \cdot t)} \right] \quad (3)$$

$$F = 100.000,00 - \left[\frac{100.000,00 \cdot 360}{(360 + 0,10 \cdot t)} \right]$$

$$F = 100.000,00 - \left(\frac{36.000.000,00}{386,3} \right) = 100.000,00 - 93.191,82 \\ = 6.808,18 \text{ USD}$$

$$F_{TL} = 6.808,18 \text{ USD} \cdot 5,7411 \text{ TL/USD} = 39.086,44 \text{ TL}$$

Hesaplanan faiz tutarı aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilir.

31.12.2019		Borç	Alacak
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ		39.086,44	
657 11 USD Alacak Senetleri		39.086,44	
657 11 0002 Z A.Ş.		39.086,44	
222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU			39.086,44
222 11 USD Alacak Senetleri			39.086,44
222 11 0002 Z A.Ş.			39.086,44
USD Alacak Senetleri Reeskontu			

4.1.2. BOBİ FRS'ye Göre Çözüm

BOBİ FRS'ye göre alacaklar ilk muhasebeleştirildiğinde alacağın tahsil süresi, başka bir ifade ile vadesi dikkate alınarak finansal tablolarda sunulmaktadır. Bundan dolayı alacağın vadesi dikkate alınarak örnek aşağıda çözülmüştür.

Vadesi Bir Yıl veya Daha Kısa Olan Ticari Alacakların Muhasebeleştirilmesi

Buna göre, alacağın ilk kayda alınması ile alacağın tahsil tarihi arasındaki süre bir yıl veya daha kısa ise, alacağın önemli bir finansman unsuru taşıyıp

taşımadığını dikkate almaksızın, alacak vadesinde taşıdığı değer, başka bir ifade ile itibari değeri üzerinden ölçülerek muhasebeleştirilir (BOBİ FRS, md. 9.8 ve EK:9 Tanımlar; KGK, Taslak, s. 10 ve 13). Buna göre ilk muhasebeleştirmede yapılacak yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

20.09.2019		Borç	Alacak
120 MÜŞTERİLERDEN ALACAKLAR		569.170,00	
120 1 USD ALACAKLAR		569.170,00	
120 1 0001 K.A.Ş.		569.170,00	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR			569.170,00
600 1 USD ile Yapılan Satışlar			569.170,00
100.000 USD'ye Vadeli Makine Satışı			

Alacak itibari değer ile değerlendirildiği için, dönem sonunda kur değerlemesi dışında herhangi bir değerlendirme işlemi yapılmamaktadır. Kur değerlendirme işlemi ve buna ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411^{TL/USD} - 5,6911^{TL/USD}) * 100.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05^{TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 5.000,00 \text{ TL}$$

31.12.2019		Borç	Alacak
120 MÜŞTERİLERDEN ALACAKLAR		5.000,00	
120 1 USD ALACAKLAR		5.000,00	
120 1 0001 K.A.Ş.		5.000,00	
640 ESAS FAALİYET ALACAKLARINA İLİŞKİN VADE FARKI GELİRLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI KAZANÇLARI			5.000,00
640 2 Kur Farkı Kazançları			5.000,00
Kur Değerlemesi			

Vadesi Bir Yıldan Uzun Olan Ticari Alacakların Muhasebeleştirilmesi

Alacağın ilk kayda alınması ile alacağın tahsil tarihi arasındaki süre bir yıldan uzun ise alacak itfa edilmiş değeri üzerinden muhasebeleştirilir. Buna göre satış işlemi aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilebilir (KGK, Taslak, s. 11).

$$\text{Hasılat Tutarı} = 90.000,00 \text{ USD} * 5,6917^{TL/USD} = 512.253,00 \text{ TL}$$

Ertenmiş Vade Farkı Gelirleri

$$= 10.000,00 \text{ USD} * 5,6917 \text{ TL/USD} = 56.917,00 \text{ TL}$$

20.9.2019		Borç	Alacak
221 ALACAK SENETLERİ		569.170,00	
221 11 USD ALACAKLAR		569.170,00	
221 11 0002 Z A..Ş.		569.170,00	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR			512.253,00
600 11 USD İle Yapılan Satışlar			512.253,00
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ (-)			56.917,00
100.000 USD'ye 1 yıl 2 gün vadeli makine satışı.			

MUVUZ/2020-3

Vadesi bir yılı aşan yabancı para üzerinden olan ticari alacakların dönem sonunda hem kur değerlemesi hem de paranın zaman değeri bakımından değerlemeye tabi tutulması gerekir. Kur değerlemesi yapılırken hem “221 Alacak Senetleri” hem de “128 Ertelenmiş Vade Farkı Gelirleri” (-) hesabının dikkate alınması gerekir. Alacak Senetleri hesabının kur değerlemesi ve yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır (KGK, Taslak, s. 137-138).

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411 \text{ TL/USD} - 5,6911 \text{ TL/USD}) * 100.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05 \text{ TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 5.000,00 \text{ TL}$$

31.12.2019		Borç	Alacak
221 ALACAK SENETLERİ		5.000,00	
221 11 USD ALACAKLAR		5.000,00	
221 111 0002 Z A..Ş.		5.000,00	
640 ESAS FAALİYET ALACAKLARINA İLİŞKİN VADE FARKI GELİRLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI KAZANÇLARI			5.000,00
640 02 Kur Farkı Kazançları			5.000,00
Kur değerlemesi			

Bu bilgilere göre 128 Ertelenmiş Vade Farkı Gelirleri (-) hesabının kur farkı gideri aşağıdaki şekilde olacaktır (KGK, Taslak, s. 152-153)

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411 \text{ TL/USD} - 5,6911 \text{ TL/USD}) * 10.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05 \text{ TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 500,00 \text{ TL}$$

31.12.2019		Borç	Alacak
674 KUR FARKI ZARARLARI		500,00	
674 4 4 Ertelemiş Vade Farkı Gelirleri (-)		500,00	
		500,00	
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ (-)			500,00
Kur Değerlemesi			

BOBİ FRS'ye göre ilk defa kayda alındığı tarih ile tahsil edileceği tarih arasındaki süre bir yıldan uzun olan alacaklar itfa edilmiş değeri üzerinden ölçülmesi, alacak içinde bulunan 20.09.2019 – 31.12.2019 dönemine ilişkin vade farkının (paranın zaman değerinin) ayrıştırılması ve etkin faiz yöntemi ile hesaplanan vade farkı tutarının faiz geliri olarak muhasebeleştirilmesi gerekir (BOBİ FRS m. 9.14-19 9; m. 5.9). Bunu yapmak için öncelikle etkin faiz oranının (r_e) belirlenmesi gerekir. FV 'nin vade sonunda tahsil olunacak tutarı, PV 'nin üzerinden faiz hesaplanacak ilk tutarı (gerçeğe uygun değeri), t 'nin vade süresini gösterdiği bir durumda etkin faiz oranı (r_e) aşağıdaki şekilde hesaplanabilir (Kızıl, Fidan, Kızıl ve Keskin, 2016, s. 379-381; Aslan, 2011, s. 105).

$$r_e = \left(\frac{FV}{PV} \right)^{\frac{365}{t}} - 1 \quad (4)$$

$$r_e = \left(\frac{100.000,00}{90.000,00} \right)^{\frac{365}{367}} - 1 = (1,11111)^{0,99455} - 1 = 1,11047 - 1 = 0,11047$$

Hesaplanan etkin faiz oranı ve etkin faiz metodu kullanılarak, 20.09.2019-31.12.2019 dönemine ilişkin vade farkı aşağıdaki şekilde hesaplanabilir.

$$FV_{31.12.2019} = PV * (1 + r_e)^{\frac{t}{365}} \quad (5)$$

$$FV_{31.12.2019} = 90.000,00 * (1 + 0,11047)^{\frac{102}{365}}$$

$$FV_{31.12.2019} = 90.000,00 * (1,11047)^{0,27945}$$

$$FV_{31.12.2019} = 90.000,00 * 1,02971 = 92.673,90 \text{ USD}$$

$$I = FV_{31.12.2019} - PV = 92.673,90 - 90.000,00 = 2.673,90 \text{ USD}$$

$$I_{TL} = 2.673,90 \text{ USD} * 5,7411 \text{ TL/USD} = 15.351,13 \text{ TL}$$

İşleme ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır (KGK, Taslak, s. 12).

31.12.2019	Borç	Alacak
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ (-)	15.351,13	
640 ESAS FAALİYET ALACAKLARINA İLİŞKİN VADE FARKI GELİRLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI KAZANÇLARI		15.351,13
640 01 Vade Farkı Gelirleri		15.351,13
Vade farkının ilgili öneme aktarılması		

4.2. Borçlanma Araçlarına İlişkin Örnek Uygulama II ve Çözümü

Zer-Düz Ticaret ve Sanayi. A.Ş., 20.09.2019 tarihinde; kupon ödemesi yılda bir, kupon faiz oranı % 6; nominal bedeli 100.000,00 USD, en son kupon ödemesi 20.09.2019 tarihinde yapılan ve vadesi 20.09.2021 olan bir Eurobondu 100.000,00 USD'ye satın almıştır. 20.09.2019 tarihinde geçerli TCMB döviz alış kuru $5,6917^{TL/USD}$ 'dir. 31.12.2019 tarihinde ise döviz alış kurunun $5,7411^{TL/USD}$ olacağı varsayılmıştır. İşlem tarihinde ve 31.12.2019 tarihindeki değerlendirme işlemlerini ve yevmiye kayıtlarını VUK ve BOBİ FRS'ye göre yapınız.

4.2.1. VUK'a göre Çözüm

Borsa'da işlem göremeyen menkul kıymetler ilk muhasebeleştirmede alış bedeli ile değerlendirilmektedir. Bu alışa ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

20.09.2019	Borç	Alacak
112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI	569.170.00	
112 01 Eurobondlar	569.170.00	
112 01 11 USD Eurobondlar	569.170.00	
102 BANKALAR		569.170.00
102 11 USD Vadesiz Döviz Tevdiat Hes.		569.170.00
Eurobond alımı		

Dönem sonlarında, borsada işlem görmeyen yabancı para sabit getirili menkul kıymetler iki işleme tabi tutularak değerlendirilir ve muhasebeleştirilir. Buna göre; borsa rayici olmayan Eurobond'un değerlemeye esas alınan tutarı, alış bedeline, vadesinde kazanılacak gelirin edinilen tarihten değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesiyle

tespit edilir (VUK, md. 279). Hesaplamanın nasıl yapıldığı ve kıst getiriye ilişkin yevmiye kaydı aşağıda gösterilmiştir.

Faiz hesaplanmasına ilişkin bilgi aşağıda gösterilmiştir:

$$\text{Yıllık Faiz} = 100.000,00 * 0,06 = 6.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Döneme İlişkin Faiz}(I_{USD}) = \frac{100.000,00 * 6 * 102}{36.500} = 1.676,71 \text{ USD}$$

$$\text{Döneme İlişkin Faiz}(I_{USD}) = 6.000,00 \text{ USD} * \frac{102}{365} = 1.676,71 \text{ USD}$$

$$\text{Döneme İlişkin Faiz}(I_{TL}) = 1.676,71 \text{ USD} * 5,7411^{TL/USD} = 9.626,16$$

Kur farkına ilişkin hesaplama aşağıda gösterilmiştir:

$$\text{Kur Farkı} = (\text{Dönem Sonu Kur} - \text{İşlem Kuru}) * \text{Tutar}$$

$$\text{Kur Farkı} = (5,7411^{TL/USD} - 5,6911^{TL/USD}) * 100.000,00 \text{ USD}$$

$$\text{Kur Farkı} = 0,05^{TL/USD} * 100.000,00 \text{ USD} = 5000,00 \text{ TL}$$

Eurobond'un dönemsel faiz tahakkukuna ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2019	Borç	Alacak
112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI	9.626.16	
112 01 Eurobondlar	9.626.16	
112 01 11 USD Eurobondlar	9.626.16	
642 FAİZ GELİRLERİ		9.626.16
Eurobond dönemsel faiz tahakkuku		

Eurobond'un kur farkına ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2019	Borç	Alacak
112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI	5.000.00	
112 01 Eurobondlar	5.000.00	
112 01 11 USD Eurobondlar	5.000.00	
646 KAMBİYO KÂRLARI		5.000.00
Kur değerlemesi		

4.2.2. BOBİ FRS'ye Göre Çözüm

Borçlanma araçlarının ilk muhasebeleştirilmesinde, aracılar, danışmanlara ve düzenleyici kurumlara ödenen komisyon ve ücretler gibi işlem maliyetlerinin alış bedeline ilave edilerek kayıtlara alınması gerekir (BOBİ FRS, md. 9.12). Örnekte işlem maliyeti bulunmadığından alış maliyeti esas itfa edilmiş değer olarak kabul edilmiştir. Buna göre ilk muhasebeleştirmeye ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır (KGK, Taslak, s. 6).

20.09.2019		Borç	Alacak
112 İTFA EDİLMİŞ MALİYETLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL YATIRIMLAR		569.170,00	
112 1 Eurobondlar		569.170,00	
112 1 1 USD Eurobondlar		569.170,00	
102 BANKALAR			569.170,00
102 1 1 USD Vadesiz Döviz Tevdiat Hes.			569.170,00
Eurobond Alımı			

Dönem sonlarında yabancı para üzerinden olan itfa edilmiş değer ile ölçülen finansal varlıklar iki işleme tabi tutulur: Paranın değerinden kaynaklanan işlem ve kur etkisi işlemi.

İtfa edilmiş maliyet değeri ile ölçülen finansal varlıkların dönemsel getirileri etkin faiz metodu ve etkin faiz oranı kullanılarak hesaplanmaktadır. Hesaplan getirinin kâr ve zarar ile ilişkilendirilmesi gerekir (BOBİ FRS, md. 9.15). Bunu yapmak için öncelikle etkin faiz oranının (r_e) belirlenmesi gerekir. FV 'nin vade sonundaki anapara ile faizin toplam tutarını, PV 'nin üzerinden faiz hesaplanacak ilk tutarı (gerçeğe uygun değeri), r 'nin banka ile anlaşılabilir basit faiz oranını, t 'nin mevduat vade süresini gösterdiği bir durumda etkin faiz oranı (r_e) aşağıdaki şekilde hesaplanabilir (Kızıllı, Fidan, Kızıllı ve Keskin, 2016, s. 379-381; Aslan, 2011, s. 105).

$$r_e = \left(\frac{106.000,00}{100.000,00} \right)^{\frac{365}{365}} - 1 \quad (6)$$

$$r_e = \left(\frac{106.000,00}{100.000,00} \right)^{\frac{365}{365}} - 1 = (1,06)^1 - 1 = 1,06 - 1 = 0,06$$

Bir yıllık sürelerde etkin faiz oranı ile basit faiz oranı tanım gereği eşit olmaktadır. Hesaplanan etkin faiz oranı ve etkin faiz metodu kullanılarak, 20.09.2019-31.12.2019 dönemine ilişkin vade farkı aşağıdaki şekilde hesaplanabilir.

$$FV_{31.12.2019} = PV * (1 + r_e)^{\frac{t}{365}}$$

$$FV_{31.12.2019} = 100.000,00 * (1 + 0,06)^{\frac{102}{365}}$$

$$FV_{31.12.2019} = 100.000,00 * (1,06)^{0,27945}$$

$$FV_{31.12.2019} = 100.000,00 * 1,0164165 = 101.641,65 USD$$

$$I = FV_{31.12.2019} - PV = 101.641,65 USD - 100.000,00 = 1.641,65 USD$$

$$I_{TL} = 1.641,65 USD * 5,7411 TL/USD = 9.424,88 TL$$

Kur farkı aşağıdaki şekilde hesaplanabilir.

$$Kur\ Farkı = (Dönem\ Sonu\ Kur - İşlem\ Kuru) * Tutar$$

$$Kur\ Farkı = (5,7411 TL/USD - 5,6911 TL/USD) * 100.000,00 USD$$

$$Kur\ Farkı = 0,05 TL/USD * 100.000,00 USD = 5000,00 TL$$

Etkin faiz metodu ile hesaplanan faiz tutarının aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilmesi gerekir (KGK, Taslak, s.6).

31.12.2019	Borç	Alacak
112 İTFA EDİLMİŞ MALİYETLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL YATIRILMLAR	9.424.88	
112 01 Eurobondlar	9.424.88	
112 01 11 USD Eurobondlar	9.424.88	
661 MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRLERİ		9.424.88
661 01 Eurobondlar		9.424.88
661 01 11 USD Eurobondlar		9.424.88
Dönemsel faiz tahakkuku		

Eurobond'ların kur değerlemesine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2019	Borç	Alacak
112 İTFA EDİLMİŞ MALİYETLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL YATIRILMLAR	5.000.00	
112 01 Eurobondlar	5.000.00	
112 01 11 USD Eurobondlar	5.000.00	
664 KUR FARKI KAZANÇLARI		5.000.00
661 01 Eurobondlar		5.000.00
661 01 11 USD Eurobondlar		5.000.00
Kur değerlemesi		

4.3. Özkaynak Araçlarına İlişkin Örnek Uygulama III ve Çözümü

İda Ticaret ve Sanayi A.Ş. 20.09.2019 tarihinde; borsada işlem gören XY A.Ş.'nin hisse senetlerini 225.000 TL'ye satın almış ve bu işlem için 1.000,00 TL komisyon ödemiştir. Bu hisse senetlerinin 31.12.2019 tarihinde borsa değeri 237.000,00 TL'dir. İşlem tarihinde ve 31.12.2019 tarihindeki değerlendirme işlemlerini ve yevmiye kayıtlarını VUK ve BOBİ FRS'ye göre yapınız.

4.3.1.VUK'a göre Çözüm

VUK'un 279'uncu maddesindeki *Hisse senetleri ile fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirilir* hükmü gereği hisse senetlerinin alış bedeli ile değerlendirilmesi gerekir (Vergi Müfettişleri Derneği, 2018, s. 185).

20.09.2019	Borç	Alacak
110 HİSSE SENETLERİ	225.000,00	
110 1 Borsada İşlem Gören Hisse Senetleri	225.000,00	
110 1 001 XY A.Ş.	225.000,00	
653 KOMİSYON GİDERLERİ	1.000,00	
653 5 Hisse Senedi Alış Komisyonları	1.000,00	
102 BANKALAR		226.000,00
102 10 TL Vadesiz Mevduat Hesabı		226.000,00
XY A.Ş.'nin Hisse Alımı		

VUK'un yukarıda belirtilen hükmü gereği hisse senetleri dönem sonlarında alış bedeli ile değerlendirilmektedir. Bundan dolayı dönem sonunda değerlendirme işlemi yapılmamaktadır.

4.3.1.2.BOBİ FRS'ye göre Çözüm

Özkaynaklar araçlarındaki yatırımlar bölümünde belirtildiği gibi; borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören özkaynak araçlarının ilk kayda alınmasında gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmekte, işlem maliyetleri ise dönem gideri olarak muhasebeleştirilmektedir. Buna göre yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır (KGGK, Taslak, s. 5).

20.09.2019		Borç	Alacak
110 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL YATIRIMLAR		225.000.00	
110 01 Borsada işlem Gören Hisse Senetleri		225.000.00	
110 01 0001 XY A.Ş.		225.000.00	
678 DİĞER FİNANSAL GİDERLER		1.000.00	
102 BANKALAR			226.000.00
102 10 TL Vadesiz Mevduat Hes.			569.170.00
Borsada işlem göre hisse senedi alımı.			

Dönem sonlarında ise bu şekilde sınıflandırılan özkaynak araçları gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür. Ölçüm sonucunda ortaya çıkan değer farkları kâr zarara yansıtılır (BOBİ FRS, md. 9.20).

31.12.2019		Borç	Alacak
110 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL YATIRIMLAR		12.000.00	
110 01 Borsada işlem Gören Hisse Senetleri		12.000.00	
110 01 0001 XY A.Ş.		12.000.00	
665 NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR İLE MENKUL KIYMET YATIRIMLARINA İLİŞKİN DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI			12.000.00
665 01 Borsada İşlem Gören Hisse Senetleri			12.000.00
Değer artış kazancı			

5. SONUÇ

Bu çalışmada Büyük ve Orta Büyüklükteki işletmeler tarafından kullanılmak üzere yayımlanan BOBİ FRS'deki finansal varlıklara ilişkin hükümler ile VUK'daki finansal varlıklara ilişkin hükümler karşılaştırılmış ve örnek uygulamalarla açıklanmıştır. Çalışmada aşağıdaki hususlar elde edilmiştir.

Sınıflandırma açısından finansal varlıklar incelendiğinde; VUK'da finansal varlıkların sınıflandırılmasına yönelik bir hüküm bulunmamaktadır. Geleneksel muhasebe sistemimizde finansal varlıkların sınıflandırılması Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde yapılmaktadır. Bu sebeple çalışmada değerlendirme ölçüleri esas alınarak finansal varlıkların sınıflandırılması yapılmış ve bu ölçüler açıklanmıştır. BOBİ FRS'de ise finansal varlıklar, alacaklar, borçlanma araçları, özkaynak araçlarındaki yatırımlar ve diğer finansal varlıklar olarak sınıflandırılmış ve bu sınıflandırmaya göre muhasebe ilkeleri açıklanmıştır.

Değerleme ölçüleri açısından VUK ve BOBİ FRS açısından önemli farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık VUK'daki değerlendirme hükümlerine uyularak yapılan muhasebe işlemlerinin vergi matrahının belirlenmesine yönelik olmasından kaynaklanmaktadır. Hâlbuki BOBİ FRS'de değerlendirme, işletmenin finansal durumunun, performansının ve nakit akışının gerçeğe uygun şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla finansal tablolarda yer alan kalemlerin parasal tutarlarının belirlenmesidir. Ayrıca finansal varlıkların değerlendirme ölçüleri VUK'da ayrı ayrı belirtilirken, BOBİ FRS'de grup bazında açıklanmıştır. VUK ve BOBİ FRS'de finansal varlıklara ilişkin hükümler çerçevesinde değerlendirme ölçüleri Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo-1: Finansal Varlıkların VUK ve BOBİ FRS Açısından Karşılaştırılması

Finansal Varlıklar	VUK	BOBİ FRS
Vadesi bir yıl ve daha kısa vadeli alacaklar	Senetsiz alacak mukayyet değer. Senetli alacak tasarruf değeri (ihtiyaridir).	İtibari Değer
Vadesi bir yıldan daha uzun alacaklar	Senetsiz alacak mukayyet değer. Senetli alacak tasarruf değeri (ihtiyaridir).	İtfa edilmiş değer
Borsada işlem görmeyen borçlanma araçları	İlk ölçüm alışı: bedeli Sonraki ölçüm: Kıst getiri.	<i>İlk ölçüm:</i> Maliyet bedeli. <i>Sonraki ölçüm:</i> İtfa edilmiş değer
Borsada işlem görmeyen özkaynak araçları	Alış bedeli.	<i>İlk ölçüm:</i> Maliyet bedeli <i>Sonraki ölçüm:</i> maliyet bedeli.
Borsada işlem gören özkaynak araçları.	Alış bedeli	<i>İlk ölçüm:</i> İşlem fiyatı <i>Sonraki ölçüm:</i> Gerçeğe uygun değer.
Yabancı para cinsinden finansal varlıklar	Borsa rayici.	Gerçeğe uygun değer

Muhasebeleştirme açısından incelendiğinde; VUK ve BOBİ FRS'nin muhasebe ilkelerindeki farklılıklarının muhasebe işlemlerine yansıdığı görülmektedir. Örneğin, alacaklarla ilgili muhasebe işlemlerinde VUK'da alacakların senede bağlı olup olmadığı dikkate alınırken, BOBİ FRS'de alacakların tahsil süresi dikkate alınmaktadır. Bu örnekte olduğu gibi her iki

uygulamanın muhasebe ilkelerindeki farklılıklar muhasebe işlemlerinde de farklılığa neden olmaktadır.

Dipnotlar açısından incelendiğinde; BOBİ FRS’de Dipnotlar kısmında finansal varlıklarla ilgili açıklamaların finansal tablolarda nasıl yer alacağı açıklanmaktadır. VUK’da dipnotlara ilişkin hüküm bulunmamakla birlikte, 1 sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği çerçevesinde finansal tabloların dipnotlarında açıklamalar yapılmaktadır.

Yukarıda açıklanan farklılıklar nedeni ile mevcut Tekdüzen Hesap Planı finansal varlıkların muhasebeleştirme işlemlerinde ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu sebeple KGK tarafından hazırlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu taslak hesap planının yürürlüğe girerek uygulanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akbulut, A. (2012). *Karşılaştırmalı TMS/TFRS - VERGİ Uygulamaları ve Sonuçları*. Ankara: Hesap Uzmanları Derneği.

Buyruk, A. Ö. (2015). Menkul Kıymetlerin Vergi Kanunlarına Göre Değerlemesi. *Vergi Dünyası* (412), 77-81.

Demir, Ş. (2015). *Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları TMS TFRS - VUK Değerleme Yaklaşımı*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Demir, V. UFRS (TFRS) 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı Kapsamında Finansal Raporlamaya Genel Bakış ,

http://archive.ismmmo.org.tr/docs/SEMPOZYUMLAR/...08/.../16_1volkan%20demir.pdf (05.08.2019)

Ergin, N. E. (2016). Vergi Mevzuatı ile TMS/TFRS'nin Değerleme Ölçüleri Açısından Karşılaştırılması. *Vergi Dünyası* (418), 11.

Erduru, İ., Deran, A.(2017). Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardının İlkeleri ve Muhasebe Meslek Mensuplarının İlgi Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 7 (1),42.

Fidan, M. M. (2019). Ticari Alacaklarda Değer Düşüklüğü–TFRS 9 Finansal Araçlar Standardının Basit Yaklaşımı ve Vergi Usul Kanunu Karşılaştırılması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (81), 37-58.

KGK, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı.

KGK. Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı (KGK Taslak).

Küçük, M. (2018). *Değerleme*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.

- Maliye Hesap Uzmanları Derneği (2019). *2019 Beyanname Düzenleme Kılavuzu Vergi Usul Kanunu*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Maliye Hesap Uzmanları Derneği (2019). *2019 Beyanname Düzenleme Kılavuzu- Kurumlar Vergisi Kanunu*, Cilt: 2. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Özerhan, Y., Sultanoğlu, B. (2018). *MSUGT-TMS/TFRS Karşılaştırmalı Uygulamalı BOBİ Finansal Raporlama Standardı*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Öztürk, E. (2017). Finansal Varlıkların Ölçme ve Muhasebeleştirme Esaslarının Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Açısından Karşılaştırılması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9 (3), 596.
- Özyer, M. A. (2014). *Açıklamalı ve Örneklerle Vergi Usul Kanunu Uygulaması*, 6. Baskı. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Ramirez, J. (2015). *Accounting for Derivatives* (Second Edition b.). West Sussex, UK: Wiley.
- Uçan, R. (2015). *Muhasebe Uygulama Örnekleri ile Vergi Usul Kanunu ve TMS/TFRS Açısından Menkul Kıymetlerin Değerlemesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Vergi Müfettişleri Derneği. (2018). *2018 Beyanname Düzenleme Rehberi, Vergi Usul Kanunu Rehberi*, Cilt 3. Ankara: Vergi Müfettişleri Derneği.
- Vergi Müfettişleri Derneği. (2018). *2018 Beyanname Düzenleme Rehberi, Vergi Usul Kanunu Rehberi*, Cilt 3. Ankara: Vergi Müfettişleri Derneği.
- Zengin, E. (2015), Alacak ve Borçlar ile Yabancı Paraların Değerlemesi, Reeskont İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi, *Vergi Dünyası*, (412), 132-133.
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (1961), Resmi Gazete, 10703, 10 Ocak.
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (2011), Resmi Gazete, 27846, 14 Şubat.